

บทที่ 4

วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบและความเสียหายที่เกิดจาก สินค้าที่ไม่ปลอดภัยในการใช้คอมลอย

การศึกษา “ความรับผิดชอบและความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยศึกษาการใช้คอมลอย” กรณีของการใช้ผลิตภัณฑ์สินค้าคอมลอย ก่อนที่จะมีการจุดและปล่อยหรือการใช้คอมลอยนั้นจะต้องเริ่มต้นพิจารณาจากการผลิต และการซื้อขายผลิตภัณฑ์สินค้าในทางการค้ามากกว่าการแจกจ่าย ให้เปล่าเพื่อประโยชน์อื่น ผลิตภัณฑ์สินค้าคอมลอย มีการผลิต มีการขาย และมีผู้ประกอบการในท้องตลาด ซึ่งไม่ค่อยพบเห็นว่ามีฉลากสินค้าที่ตัวผลิตภัณฑ์ หีบห่อหรือภาชนะบรรจุคอมลอย ซึ่งควรจะระบุข้อบ่งชี้ ข้อแนะนำ หรือคำเตือนในการใช้ และชื่อสถานที่ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย เป็นต้น โดยมีข้อกังวล โดยเฉพาะในกรณีที่คอมลอยลอยขึ้นสู่ท้องฟ้าไปก่อให้เกิดไฟไหม้ จนทรัพย์สินของชาวบ้านซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย ซึ่งเกิดปัญหาในการระบุตัวตนของผู้ประกอบการเพราะไม่มีชื่อผู้ทำหรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้งจากการไม่มีฉลาก ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านความรับผิดชอบและความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยศึกษาการใช้คอมลอย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ความรับผิดชอบที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในการใช้คอมลอย

ปัจจุบันในประเทศไทยได้มีการขนส่งทางอากาศยานสูงขึ้น เพราะปริมาณของเที่ยวบินในประเทศไทยเพิ่มสูงสุดแห่งหนึ่งของโลก ดังนั้นหน่วยงานรับผิดชอบในด้านดังกล่าวจึงจำเป็นต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการบินให้เพียงพอ พร้อมกับยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยในด้านการขนส่งทางอากาศเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและการไว้วางใจจากภาคธุรกิจการท่องเที่ยว แต่ในปัจจุบันยังคงมีสถิติการปล่อยคอมลอย โคมควัน (โคมไฟ) และการจุดบั้งไฟ เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่อันตราย มีความเสี่ยงสูง และอาจก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต และทรัพย์สิน ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อภาพลักษณ์ ความเชื่อมั่น และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทย โดยที่ไม่อาจประเมินมูลค่าความเสียหายได้ ซึ่งความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นจากการใช้คอมลอยนั้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 กรณีผลิตภัณฑ์สินค้าโคมลอยมิได้เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

ประเด็นที่ว่าผลิตภัณฑ์สินค้าโคมลอยเป็นสินค้าที่เข้าข่ายสินค้าที่ควบคุมฉลากหรือไม่ ผู้วิจัยพิจารณาข้อกำหนดเกี่ยวกับฉลากจาก

1) มาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าโคมลอย

2) คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 ประกาศจังหวัดและข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครในเรื่องนี้ และ

3) กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

ผู้วิจัยเห็นว่ามาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะสำหรับ โคมลอย คือ มาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (มผช.) ที่ 808/2552 ซึ่งเป็นข้อกำหนดด้านคุณภาพสอดคล้องกับนโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในระดับชุมชน ซึ่งต่างจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และกำหนดมาตรฐานของคุณลักษณะ รูปแบบ ขนาด ชนิดวัสดุตัวโคม เชื้อเพลิง เครื่องหมายและฉลากที่ระบุข้อบ่งชี้ ข้อแนะนำหรือคำเตือนในการใช้และชื่อผู้ประกอบการ สถานที่ผลิต ผู้ประกอบการ หรือผู้ผลิตสามารถยื่นขอให้มีการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ตามวัตถุประสงค์ของการส่งเสริมด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ ให้เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีผลิตภัณฑ์สินค้าที่ยื่นขอมูลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานก็จะไม่ได้รับการรับรอง ส่วนกรณีที่ผลิตภัณฑ์สินค้าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานก็จะได้รับการรับรองหรือใบรับรอง กรณีมีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆที่กำหนดไว้ ไม่มีบทลงโทษและความรับผิดชอบในทางแพ่งและทางอาญา สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีสิทธิเพียงยกเลิกใบรับรอง เมื่อเกิดกรณีใดกรณีหนึ่งใน 5 กรณีตามที่กำหนดไว้ไม่ได้มุ่งหมายให้มีตรวจสอบ ปราบปราม หรือลงโทษแต่ประการใด

ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (มผช.) ที่ 808/2552 หรือเรียกว่า “มาตรฐานผลิตภัณฑ์โคมลอย” เห็นได้ว่ามาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนครอบคลุมเฉพาะ โคมลอยที่มีปริมาตรไม่เกิน 1 ลูกบาศก์เมตร กรณีโคมลอยรูปทรงอื่นนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในตาราง ต้องมีปริมาตรไม่เกิน 1 ลูกบาศก์เมตร โดยโคมลอยที่ผลิตและขายมีอยู่ 3 ขนาด คือ โคมลอยขนาดเล็ก โคมลอยขนาดกลาง โคมลอยขนาดใหญ่ และเฉพาะโคมลอยทำจากวัสดุธรรมชาติ โดยไม่ครอบคลุมโคมลอยที่ทำจากวัสดุสังเคราะห์ เช่น โฟม พลาสติก โดยมีมาตรฐานผลิตภัณฑ์โคมลอยได้ระบุเกณฑ์คุณลักษณะ (โคมลอย) ที่ต้องการใช้งานในการบรรจุ

(1) ตัวโคมต้องประณีต สวยงาม มีรูปแบบรูปทรงและสัดส่วนที่เหมาะสม ไม่บิดเบี้ยว ฉีกขาด หรือมีตำหนิให้เห็นเด่นชัด

(2) การยัดตัวโคมให้ใช้เชือกทนไฟ หรือลวดอ่อน เพื่อเป็นส่วนยึดเชือกเพลิง กรณีที่ใช้ลวดอ่อนต้องเป็นลวดอ่อนเบอร์ 24 (เส้นผ่านศูนย์กลางของลวดประมาณ 0.5 มิลลิเมตร) จำนวน 2 เส้น แต่ละเส้นมีความยาวไม่เกิน 30 เซนติเมตร และผูกโยงยึดกับตัวโคมด้วยเชือกที่ไม่ใช่เชือกไนลอน

(3) เชือกเพลิงต้องสามารถยึดติดแน่นกับเชือกทนไฟหรือลวดอ่อนที่กล่าวถึงในข้อที่แล้ว

(4) เส้นผ่านศูนย์กลางหรือความกว้าง ความสูง น้ำหนักเชือกเพลิง และระยะเวลาการเผาไหม้ของเชือกเพลิงของโคมลอยแต่ละขนาด ให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางขนาดสินค้าโคมลอยตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (มผช.) ที่ 808/2552

ขนาด	เส้นผ่านศูนย์กลางหรือความกว้าง (เซนติเมตร)	ความสูง (เซนติเมตร)	น้ำหนักเชือกเพลิง (กรัม)	ระยะเวลาการเผาไหม้ของเชือกเพลิง (นาที)
โคมลอยขนาดเล็ก	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 70	ไม่เกิน 25	ไม่เกิน 4
โคมลอยขนาดกลาง	มากกว่า 50 แต่ไม่เกิน 70	มากกว่า 70 แต่ไม่เกิน 90	ไม่เกิน 35	ไม่เกิน 5
โคมลอยขนาดใหญ่	มากกว่า 70 แต่ไม่เกิน 90	มากกว่า 90 แต่ไม่เกิน 140	ไม่เกิน 55	ไม่เกิน 8

ที่มา : พีร์ พวงมะลิค, ยุทธพงษ์ สีลากิจไพศาล และพรเพ็ญ ไครพงษ์. (2560). ทักษะคิดและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

(5) สี (ถ้ามี) ต้องสม่ำเสมอ (ยกเว้นกรณีเป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน) และเมื่อดูผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่ติดมือ

(2) การยึดตัวโคมให้ใช้เชือกทนไฟ หรือลวดอ่อน เพื่อเป็นส่วนยึดเชื้อเพลิง กรณีที่ใช้ลวดอ่อนต้องเป็นลวดอ่อนเบอร์ 24 (เส้นผ่านศูนย์กลางของลวดประมาณ 0.5 มิลลิเมตร) จำนวน 2 เส้น แต่ละเส้นมีความยาวไม่เกิน 30 เซนติเมตร และผูกโยงยึดกับตัวโคมด้วยเชือกที่ไม่ใช่เชือกไนลอน

(3) เชื้อเพลิงต้องสามารถยึดติดแน่นกับเชือกทนไฟหรือลวดอ่อนที่กล่าวถึงในข้อที่แล้ว

(4) เส้นผ่านศูนย์กลางหรือความกว้าง ความสูง น้ำหนักเชื้อเพลิง และระยะเวลาเผาไหม้ของเชื้อเพลิงของ โคมลอยแต่ละขนาด ให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางขนาดสินค้าโคมลอยตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (มผช.) ที่ 808/2552

ขนาด	เส้นผ่านศูนย์กลางหรือความกว้าง (เซนติเมตร)	ความสูง (เซนติเมตร)	น้ำหนักเชื้อเพลิง (กรัม)	ระยะเวลาการเผาไหม้ของเชื้อเพลิง (นาที)
โคมลอยขนาดเล็ก	ไม่เกิน 50	ไม่เกิน 70	ไม่เกิน 25	ไม่เกิน 4
โคมลอยขนาดกลาง	มากกว่า 50 แต่ไม่เกิน 70	มากกว่า 70 แต่ไม่เกิน 90	ไม่เกิน 35	ไม่เกิน 5
โคมลอยขนาดใหญ่	มากกว่า 70 แต่ไม่เกิน 90	มากกว่า 90 แต่ไม่เกิน 140	ไม่เกิน 55	ไม่เกิน 8

ที่มา : พีร์ พวงมะลิค, ยุทธพงษ์ สีลากิจไพศาล และพรเพ็ญ ไครพงษ์. (2560). ทศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

(5) สี (ถ้ามี) ต้องสม่ำเสมอ (ยกเว้นกรณีเป็นลักษณะเฉพาะของชิ้นงาน) และเมื่อดูผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่ติดมือ

(6) การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี) ต้องประณีต ทึบแน่น คงทน กลมกลืน และเหมาะสมกับชิ้นงาน

(7) การใช้งาน เมื่อจุดเชื้อเพลิงแล้วโคมต้องลอยขึ้นไปในอากาศได้ ตัวโคมต้องไม่ติดไฟหรือเกิดการลุกไหม้ และต้องไม่มีการหยดลงมาของเชื้อเพลิง

(8) การบรรจุ ให้บรรจุโคมลอยในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับโคมลอยได้ โดยตัวโคมและเชื้อเพลิงอาจบรรจุในภาชนะบรรจุเดียวกันหรือแยกบรรจุก็ได้

นอกจากนี้ที่สำคัญ คือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โคมลอยยังได้ระบุข้อกำหนดเกี่ยวกับเครื่องหมายและฉลาก โดยระบุว่าที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุโคมลอยทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลขอักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(1) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น โคมลอย วาวไฟ

(2) ขนาด เช่น โคมลอยขนาดเล็ก กรณีแยกบรรจุให้แสดงขนาดไว้ที่ส่วนที่เป็นตัวโคมและส่วนของเชื้อเพลิง

(3) เส้นผ่านศูนย์กลางหรือความกว้างและความสูง

(4) เดือน ปีที่ทำ

(5) ข้อเสนอแนะในการใช้

(6) คำเตือน “ห้ามพ่วงหรือผูกติดพลุ ดอกไม้ไฟ หรือสิ่งอื่นใดไปกับ โคมขณะปล่อย” “ห้ามใช้เชื้อเพลิงที่มีขนาดไม่เหมาะสมกับตัวโคม เพราะอาจเกิดอันตรายได้”

(7) ชื่อผู้ทำหรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

ผู้วิจัยเห็นว่า รายละเอียดคั้งที่นำเสนอข้างคั้นนั้นเป็นมาตรฐานสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์ โคมลอยเพราะว่ามีข้อกำหนดเกี่ยวกับลักษณะวัสดุ ส่วนประกอบ สี วิธีการประกอบผลิต การยัดติด วัสดุ การบรรจุผลิตภัณฑ์สินค้าสำหรับขาย เครื่องหมายและฉลาก ซึ่งมีความชัดเจนครอบคลุม ลักษณะทางกายภาพ กระบวนการผลิตสินค้า และคุณสมบัติของ โคมลอย ได้แก่ เมื่อจุดเชื้อเพลิงแล้วโคมต้องลอยขึ้นไปในอากาศได้ ตัวโคมต้องไม่ติดไฟหรือเกิดการลุกไหม้ ต้องไม่มีการหยดลงมาของเชื้อเพลิง ระยะเวลาการเผาไหม้ของเชื้อเพลิง รวมทั้งมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โคมลอยยังได้ระบุวิธีการและเกณฑ์การทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์สินค้าโคมลอย จากโคมลอยที่มีขนาดเดียวกันที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน เมื่อผลการทดสอบผ่านตามเกณฑ์ จึงจะถือว่าโคมลอยรุ่นนั้นๆเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

(6) การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี) ต้องประณีต ทึบแน่น คงทน กลมกลืน และเหมาะสมกับชิ้นงาน

(7) การใช้งาน เมื่อจุดเชื้อเพลิงแล้วโคมต้องลอยขึ้นไปในอากาศได้ ตัวโคมต้องไม่ติดไฟหรือเกิดการลุกไหม้ และต้องไม่มีการหยดลงมาของเชื้อเพลิง

(8) การบรรจุ ให้บรรจุโคมลอยในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับโคมลอยได้ โดยตัวโคมและเชื้อเพลิงอาจบรรจุในภาชนะบรรจุเดียวกันหรือแยกบรรจุก็ได้

นอกจากนี้ที่สำคัญ คือมาตรฐานผลิตภัณฑ์โคมลอยยังได้ระบุข้อกำหนดเกี่ยวกับเครื่องหมายและฉลาก โดยระบุว่าที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุโคมลอยทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลขอักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(1) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น โคมลอย วาวไฟ

(2) ขนาด เช่น โคมลอยขนาดเล็ก กรณีแยกบรรจุให้แสดงขนาดไว้ที่ส่วนที่เป็นตัวโคมและส่วนของเชื้อเพลิง

(3) เส้นผ่านศูนย์กลางหรือความกว้างและความสูง

(4) เดือน ปีที่ทำ

(5) ข้อเสนอแนะในการใช้

(6) คำเตือน “ห้ามพ่วงหรือผูกติดพลุ ดอกไม้ไฟ หรือสิ่งอื่นใดไปกับโคมขณะปล่อย” “ห้ามใช้เชื้อเพลิงที่มีขนาดไม่เหมาะสมกับตัวโคม เพราะอาจเกิดอันตรายได้”

(7) ชื่อผู้ทำหรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

ผู้วิจัยเห็นว่า รายละเอียดคั้งที่นำเสนอข้างคั้นนั้นเป็นมาตรฐานสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์โคมลอยเพราะว่ามีข้อกำหนดเกี่ยวกับลักษณะวัสดุ ส่วนประกอบ สี วิธีการประกอบผลิต การซึ่คคิดวัสดุ การบรรจุผลิตภัณฑ์สินค้าสำหรับขาย เครื่องหมายและฉลาก ซึ่งมีความชัดเจนครอบคลุมลักษณะทางกายภาพ กระบวนการผลิตสินค้า และคุณสมบัติของโคมลอย ได้แก่ เมื่อจุดเชื้อเพลิงแล้วโคมต้องลอยขึ้นไปในอากาศได้ ตัวโคมต้องไม่ติดไฟหรือเกิดการลุกไหม้ ต้องไม่มีการหยดลงมาของเชื้อเพลิง ระยะเวลาการเผาไหม้ของเชื้อเพลิง รวมทั้งมาตรฐานผลิตภัณฑ์โคมลอยยังได้ระบุวิธีการและเกณฑ์การทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์สินค้าโคมลอย จากโคมลอยที่มีขนาดเดียวกันที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน เมื่อผลการทดสอบผ่านตามเกณฑ์ จึงจะถือว่าโคมลอยรุ่นนั้นๆเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

(6) การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี) ต้องประณีต ติดแน่น คงทน ทนลมกลืน และเหมาะสมกับชิ้นงาน

(7) การใช้งาน เมื่อจุดเชื้อเพลิงแล้วโคมต้องลอยขึ้นไปในอากาศได้ ตัวโคมต้องไม่ติดไฟหรือเกิดการลุกไหม้ และต้องไม่มีการหยดลงมาของเชื้อเพลิง

(8) การบรรจุ ให้บรรจุโคมลอยในภาชนะบรรจุที่สะอาดแห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับโคมลอยได้ โดยตัวโคมและเชื้อเพลิงอาจบรรจุในภาชนะบรรจุเดียวกันหรือแยกบรรจุก็ได้

นอกจากนี้ที่สำคัญ คือมาตรฐานผลิตภัณฑ์โคมลอยยังได้ระบุข้อกำหนดเกี่ยวกับเครื่องหมายและฉลาก โดยระบุว่าที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุโคมลอยทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลขอักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(1) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น โคมลอย ว่าวไฟ

(2) ขนาด เช่น โคมลอยขนาดเล็ก กรณีแยกบรรจุให้แสดงขนาดไว้ที่ส่วนที่เป็นตัวโคมและส่วนของเชื้อเพลิง

(3) เส้นผ่านศูนย์กลางหรือความกว้างและความสูง

(4) เดือน ปีที่ทำ

(5) ข้อแนะนำในการใช้

(6) คำเตือน “ห้ามพ่วงหรือผูกติดพลุ ดอกไม้ไฟ หรือสิ่งอื่นใดไปกับโคมขณะปล่อย” “ห้ามใช้เชื้อเพลิงที่มีขนาดไม่เหมาะสมกับตัวโคม เพราะอาจเกิดอันตรายได้”

(7) ชื่อผู้ทำหรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

ผู้วิจัยเห็นว่า รายละเอียดดังที่นำเสนอข้างต้นนั้นเป็นมาตรฐานสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์โคมลอยเพราะว่ามีข้อกำหนดเกี่ยวกับลักษณะวัสดุ ส่วนประกอบ สี วิธีการประกอบผลิต การยัดติด ลักษณะทางกายภาพ กระบวนการผลิตสินค้า และคุณสมบัติของ โคมลอย ได้แก่ เมื่อจุดเชื้อเพลิงแล้วโคมต้องลอยขึ้นไปในอากาศได้ ตัวโคมต้องไม่ติดไฟหรือเกิดการลุกไหม้ ต้องไม่มีการหยดลงมาของเชื้อเพลิง ระยะเวลาการเผาไหม้ของเชื้อเพลิง รวมทั้งมาตรฐานผลิตภัณฑ์โคมลอยยังได้ระบุวิธีการและเกณฑ์การทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์สินค้าโคมลอย จากโคมลอยที่มีขนาดเดียวกันที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน เมื่อผลการทดสอบผ่านตามเกณฑ์ จึงจะถือว่าโคมลอยรุ่นนั้นๆเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

(6) การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี) ต้องประณีต ดัดแน่น คงทน กลมกลืน และเหมาะสมกับชิ้นงาน

(7) การใช้งาน เมื่อจุดเชื้อเพลิงแล้ว โคมต้องลอยขึ้นไปในอากาศได้ ตัวโคมต้องไม่ติดไฟหรือเกิดการลุกไหม้ และต้องไม่มีการหยดลงมาของเชื้อเพลิง

(8) การบรรจุ ให้บรรจุโคมลอยในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับโคมลอยได้ โดยตัวโคมและเชื้อเพลิงอาจบรรจุในภาชนะบรรจุเดียวกันหรือแยกบรรจุก็ได้

นอกจากนี้ที่สำคัญ คือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โคมลอยยังได้ระบุข้อกำหนดเกี่ยวกับเครื่องหมายและฉลาก โดยระบุว่าที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุโคมลอยทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลขอักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(1) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น โคมลอย ว่าวไฟ

(2) ขนาด เช่น โคมลอยขนาดเล็ก กรณีแยกบรรจุให้แสดงขนาด ไว้ที่ส่วนที่เป็นตัวโคมและส่วนของเชื้อเพลิง

(3) เส้นผ่านศูนย์กลางหรือความกว้างและความสูง

(4) เดือน ปีที่ทำ

(5) ข้อเสนอแนะในการใช้

(6) คำเตือน “ห้ามพ่วงหรือผูกติดพลุ ดอกไม้ไฟ หรือสิ่งอื่นใดไปกับ โคมขณะปล่อย” “ห้ามใช้เชื้อเพลิงที่มีขนาดไม่เหมาะสมกับตัวโคม เพราะอาจเกิดอันตรายได้”

(7) ชื่อผู้ทำหรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

ผู้วิจัยเห็นว่า รายละเอียดคั้งที่นำเสนอข้างต้นนั้นเป็นมาตรฐานสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์ โคมลอยเพราะว่ามีข้อกำหนดเกี่ยวกับลักษณะวัสดุ ส่วนประกอบ สี วิธีการประกอบผลิต การยัดติดวัสดุ การบรรจุผลิตภัณฑ์สินค้าสำหรับขาย เครื่องหมายและฉลาก ซึ่งมีความชัดเจนครอบคลุมลักษณะทางกายภาพ กระบวนการผลิตสินค้า และคุณสมบัติของ โคมลอย ได้แก่ เมื่อจุดเชื้อเพลิงแล้วโคมต้องลอยขึ้นไปในอากาศได้ ตัวโคมต้องไม่ติดไฟหรือเกิดการลุกไหม้ ต้องไม่มีการหยดลงมาของเชื้อเพลิง ระยะเวลาการเผาไหม้ของเชื้อเพลิง รวมทั้งมาตรฐานผลิตภัณฑ์โคมลอยยังได้ระบุวิธีการและเกณฑ์การทดสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์สินค้าโคมลอย จากโคมลอยที่มีขนาดเดียวกันที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน เมื่อผลการทดสอบผ่านตามเกณฑ์ จึงจะถือว่า โคมลอยรุ่นนั้นๆเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

ประกาศจังหวัดและข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องมาตรการแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อน และเพื่อป้องกันอันตราย ความเสียหายที่จะเกิดแก่ชุมชนและประชาชนจากการจุดและปล่อยโคมลอย เป็นคั่น หรือที่คล้ายคลึงกันอาศัยอำนาจของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 เช่น ประกาศจังหวัดเพชรบุรีซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2559 ใ้้ออกข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การจำหน่ายและการใช้โคมลอย ซึ่งมี 2 ประเด็นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) ชนิด ขนาด และจำนวนของโคมลอยที่จะทำการจุดและปล่อยหรือกระทำการอย่างใดให้ลอยขึ้นสู่ท้องฟ้า ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ที่มาตรฐานการผลิตและการใช้โคมลอย คือ โคมลอยที่จะจุดและปล่อยนั้นต้องมีขนาดและรูปแบบของโคมลอยตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเลขที่ มผช. 808/2552 โดยประกาศจังหวัดเพชรบุรีนี้มีข้อกำหนดไว้รวม 4 ประการ โดย 2 ประการแรก เกี่ยวกับการผลิต คือมีการกำหนดขนาดและปริมาตรของตัวโคม ลักษณะและคุณสมบัติของ เชื้อเพลิง เชือก ลวด และอีก 2 ประการถัดมา เกี่ยวกับการใช้โคมลอย คือข้อห้ามมิให้พุ่งหรือผูกติด พลุ ดอกไม้ไฟ หรือสิ่งอื่นใดไปกับโคมขณะปล่อย และกำหนดจำนวนของการจุดและปล่อยต่อหนึ่งสถานที่ใน 1 วัน (ข้อ 20)

2) มาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัย เพื่อความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชนและประชาชน ซึ่ง ได้แก่

(1) ข้อห้ามมิให้ผู้ใดจุดและปล่อยหรือกระทำการอย่างใดเพื่อให้โคมลอย ฯลฯ ขึ้นไปสู่อากาศ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายอำเภอแห่งท้องที่ หรือโดยฝ่าฝืนข้อกำหนดใน ประกาศนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ตาม คำสั่งหัวหน้าคสช. ที่ 27/2559) โดยยกเว้นการจุดและปล่อยในงานที่จังหวัดหรืออำเภอเป็นผู้จัดให้มี ขึ้น (ข้อ 5)

(2) ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายโคมลอยในวัดสถานศึกษา ทางสาธารณะ หรือที่ สาธารณสถาน เว้นแต่เป็นพื้นที่ที่นายอำเภอระบุไว้ (ข้อ 22)

จากทั้งสองประเด็นข้างต้น ทำให้เห็นได้ว่าการผลิตต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โคมลอย โดยอ้างอิงถึงมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเลขที่ มผช. 808/2552 โดยมีข้อสังเกตว่าระบุ ข้อกำหนดไว้เพียง 4 ประการ โดยไม่ได้กำหนดชัดเจนเกี่ยวกับฉลาก ไม่มีระบุชัดเจนเกี่ยวกับ บทลงโทษและความรับผิดชอบในกรณีที่เกิดการผลิต โดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โคมลอย จึงเห็นได้ว่ามาตรฐานผลิตภัณฑ์ โคมลอยมีข้อกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับฉลาก ส่วนประกาศ จังหวัดเพชรบุรี ไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับฉลาก แต่ทั้งมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โคมลอยและ ประกาศจังหวัดเพชรบุรี ไม่มีระบุชัดเจนเกี่ยวกับบทลงโทษและความรับผิดชอบในกรณีที่เกิดการผลิตหรือ

ลักษณะของ โคมลอยที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานและข้อกำหนดซึ่งรวมถึงส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ฉลาก ผู้วิจัยเห็นควรที่จะอาศัยอำนาจตามมาตรา 30 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 โดยให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากเพิ่มเติม ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เรื่อง ให้สินค้าโคมลอยเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก โดย กำหนดให้โคมลอยกลายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากเพื่อให้มีบทลงโทษ โดยเฉพาะ โดยนำต้นแบบ ของการควบคุมฉลากของมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเลขที่ มผช. 808/2552 เพื่อให้ผู้ผลิตต้องมีส่วนร่วม ในการรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภค

การมีข้อกำหนดเฉพาะเกี่ยวกับฉลากในมาตรฐานผลิตภัณฑ์โคมลอยหรือมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ชุมชนเลขที่ มผช. 808/2552 สอดคล้องกับมาตรการการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลาก สินค้าภายใต้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งภาครัฐมีบทบาทในการควบคุมดูแลข้อมูล ข่าวสารที่เกี่ยวกับสินค้าหรือบริการเพื่อบังคับให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องให้ข้อมูลข่าวสารขั้นต่ำแก่ ผู้บริโภค ในส่วนที่ชัดเจน คือ โดยใช้วิธีการควบคุมฉลาก การกำหนดให้สินค้าแต่ละอย่าง โดยเฉพาะเจาะจงเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยการประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก จึงเป็น หน้าที่และความรับผิดชอบของ ผู้ประกอบธุรกิจที่จะต้องให้ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับ สินค้าเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคที่จะได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้านั้นๆ โดยผู้บริโภคสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา เลือกซื้อหรือใช้สินค้า ได้อย่างปลอดภัย

4.1.2 มาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าโคมลอยกรณีที่เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

นอกจากนี้ผู้วิจัย ได้พิจารณามาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้า โคมลอย โดยอ้างอิงถึงสิทธิของ ผู้บริโภคซึ่งได้รับการรับรองไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ที่ 3) พ.ศ. 2556 สิทธิที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) สิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะ ได้รับสินค้าหรือบริการที่ปลอดภัยมีสภาพและคุณภาพได้มาตรฐานเหมาะสมแก่การใช้สอย ไม่ ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกายหรือทรัพย์สิน ข้อปฏิบัติประการหนึ่งคือ ผู้ประกอบการทำฉลาก สินค้าที่มีมาตรฐานและบ่งบอกถึงข้อควรระวังหรือลักษณะวิธีใช้เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

2) สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้า หรือบริการ โดยผู้ประกอบการพึงต้องทำฉลากสินค้าให้ตรงกับความเป็นจริงทั้งส่วนประกอบและ คุณสมบัติต่างๆ ของสินค้ากฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ได้กำหนดให้สินค้าดังต่อไปนี้ เป็น สินค้าที่ควบคุมฉลาก

ประเภทที่ 1 สินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดยโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และสินค้าที่ส่งหรือนำเข้าในราชอาณาจักรเพื่อขายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

ประเภทที่ 2 ในกรณีที่ปรากฏว่ามีสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สุขภาพร่างกาย หรือจิตใจ เนื่องในการใช้สินค้าหรือโดยสภาพของสินค้านั้น หรือมีสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น แต่สินค้านั้นยังไม่เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากมีอำนาจกำหนดให้สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อผู้ประกอบการหรือผู้ประกอบการค้าไม่ปฏิบัติตามประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก กำหนดให้สินค้าแต่ละอย่างโดยเฉพาะเจาะจงเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก กฎหมายมีบทกำหนดโทษสำหรับการขายสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยไม่มีฉลาก หรือการขายสินค้าที่ควบคุมฉลากที่มีฉลากแต่ฉลากหรือการแสดงฉลากไม่ถูกต้อง หรือการขายสินค้าที่ควบคุมฉลากที่มีฉลากที่คณะกรรมการว่าด้วยฉลากสั่งเลิกใช้ โดยรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าการแสดงฉลากดังกล่าวไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อพิจารณาว่าผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอยเข้าข่ายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากหรือไม่ เมื่อพิจารณาจากลักษณะของผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอยแล้ว เห็นว่าโดยส่วนใหญ่มีการผลิต โคมลอยในท้องถิ่น ชุมชน โดยมีการผลิตโดยผู้ประกอบการรายย่อยในประเทศซึ่งอาจถือได้ว่าเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ไม่เข้าข่ายในประเภทที่ 1

ประเภทที่ 2 ผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอยอาจเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย (จากเกณฑ์สุขภาพ ร่างกาย จิตใจ) ของผู้บริโภคหรือนุคคลภายนอกได้ อันเนื่องมาจากการใช้โคมลอย หรือโดยสภาพของสินค้าโคลมลอยนั้น หรืออาจเป็นสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น แต่โดยทั่วไปผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอยไม่ใช่สินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ทั้งนี้ อาจมองได้ว่าการใช้โคมลอย หรือโดยสภาพของสินค้าโคลมลอยนั้นอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย (จากเกณฑ์สุขภาพ ร่างกาย จิตใจ) ของผู้บริโภคหรือนุคคลภายนอกได้ อาจเข้าข่ายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้

จากการพิจารณาข้อกำหนดเกี่ยวกับฉลากจาก 1) มาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอย 2) คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 ประกาศจังหวัดและข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครในเรื่องนี้ และ 3) กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค เห็นว่าโดยหลักแล้วการผลิตสินค้าโคลมลอยต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์โคมลอย หรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

เลขที่ มผช. 808/2552 ซึ่งมีข้อกำหนดเกี่ยวกับฉลากไว้เป็นการเฉพาะที่สำคัญ คือกำหนดให้ระบุชื่อผู้ทำหรือสถานที่ทำพร้อมสถานที่ตั้งในฉลาก จึงเห็นได้ว่ามาตรฐานผลิตภัณฑ์คอมลอยมีข้อกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับฉลาก ส่วนประกาศจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งอาศัยอำนาจคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 ไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจนเกี่ยวกับฉลาก อีกทั้งทั้งมาตรฐานผลิตภัณฑ์คอมลอยและประกาศจังหวัดเพชรบุรี ไม่มีระบุชัดเจนเกี่ยวกับบทลงโทษและความรับผิดชอบในกรณีที่การผลิตหรือลักษณะของคอมลอยที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานและข้อกำหนดซึ่งรวมถึงส่วนที่เกี่ยวข้องกับฉลาก

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบข้อกำหนดเกี่ยวกับฉลากและบทลงโทษในแต่ละมาตรการกฎหมาย

มาตรการกฎหมาย	มาตรฐานผลิตภัณฑ์คอมลอยหรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเลขที่ มผช. 808/2552	คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 ประกาศจังหวัดและข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครในเรื่องนี้	กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค
ข้อกำหนดเกี่ยวกับฉลาก	มีเป็นการเฉพาะ	ไม่มีเป็นการเฉพาะ แต่อ้างอิงมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเลขที่ มผช. 808/2552	มีเป็นการทั่วไป สินค้าคอมลอยไม่ได้เป็นสินค้าควบคุมฉลาก
บทลงโทษกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยฉลาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี (สำหรับสินค้าที่ไม่ได้ควบคุมฉลาก)

ที่มา : พีร์ พวงมะลิ, ยุทธพงษ์ ตีลากิจไพศาล และพรเพ็ญ ไตรพงษ์. (2560). ทศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยคอมลอย. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

การมีข้อกำหนดเฉพาะเกี่ยวกับฉลากในมาตรฐานผลิตภัณฑ์คอมลอยหรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเลขที่ มผช. 808/2552 สอดคล้องกับมาตรการการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านฉลากสินค้าภายใต้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งภาครัฐมีบทบาทในการควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสินค้าหรือบริการเพื่อบังคับให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องให้ข้อมูลข่าวสารขั้นต่ำแก่ผู้บริโภค ในส่วนที่ชัดเจน คือ โดยใช้วิธีการควบคุมฉลาก การกำหนดให้สินค้าแต่ละอย่างโดยเฉพาะเจาะจงเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากโดยการประกาศของคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก จึงเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจที่จะต้องให้ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคที่จะได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้านั้นๆ โดยผู้บริโภคสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาเลือกซื้อหรือใช้สินค้าได้อย่างปลอดภัย

การพิจารณาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 ได้กำหนดให้สินค้าที่เข้าเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ เป็นสินค้าที่เข้าข่ายการควบคุมฉลากได้ คือ ประเภทที่ 2 โดยหากคิดความอย่างกว้าง ผลิตภัณฑ์สินค้าคอมลอยอาจเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายของผู้บริโภคหรือบุคคลภายนอกได้ อันเนื่องมาจากการใช้คอมลอย หรือโดยสภาพของสินค้าคอมลอยนั้น หรืออาจเป็นสินค้าที่ประชาชนทั่วไปใช้ ซึ่งการกำหนดฉลากของสินค้านั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคในการที่จะทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น อาจเข้าข่ายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากได้ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันคณะกรรมการว่าด้วยฉลากยังไม่ได้กำหนดให้ผลิตภัณฑ์สินค้าคอมลอยเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก ในขณะที่ได้มีการกำหนดให้ดอกไม้เพลิงเป็นสินค้าควบคุมฉลากแล้ว การที่ผลิตภัณฑ์สินค้าคอมลอยไม่มีฉลาก ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์คอมลอยหรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนเลขที่ มผช. 808/2552 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าสินค้าคอมลอยไม่ได้เป็นสินค้าควบคุมฉลาก หรือเป็นเพียงผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งในข้อกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 ประกาศจังหวัดและข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครในเรื่องนี้ไม่มีบทกำหนดโทษหรือความรับผิดชอบเมื่อไม่มีฉลากสินค้า

ดังนั้นการมีข้อกำหนดว่าด้วยฉลาก ซึ่งกำหนดให้ระบุข้อบ่งชี้ ข้อเสนอแนะ หรือคำเตือนในการใช้ และชื่อสถานที่ผู้ผลิต ผู้จำหน่ายที่ตัวผลิตภัณฑ์ หีบห่อหรือภาชนะบรรจุคอมลอยทุกหน่วย จึงเป็นสิ่งสำคัญมากตามลักษณะและสภาพการใช้คอมลอย ซึ่งอาจจำเป็นต้องกำหนดมีข้อกำหนดว่าด้วยฉลาก ที่มีบทลงโทษชัดเจน หรือกำหนดให้สินค้าคอมลอยเป็นสินค้าควบคุมฉลากภายใต้กฎหมายว่าด้วยคุ้มครองผู้บริโภค

4.2 ความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในการใช้โคลมลอย

ประเด็นที่ว่าผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอยเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่ ตามบทนิยามในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 สินค้าที่ไม่ปลอดภัย หมายถึง สินค้าที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ไม่ว่าจะเป็นเพราะเหตุจากความบกพร่องในการผลิต หรือการออกแบบ หรือไม่ได้กำหนดวิธีใช้วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า หรือกำหนดไว้แต่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนตามสมควร ทั้งนี้โดยคำนึงถึงสภาพของสินค้า รวมทั้งลักษณะการใช้งานและการเก็บรักษาตามปกติธรรมดาของสินค้า อันพึงคาดหมายได้ ในเรื่องของความเสียหายที่เกิดจากการใช้โคลมลอยนั้น ก่อนที่จะมีการจุดและปล่อยหรือการใช้โคลมลอยนั้นจะต้องเริ่มต้นพิจารณาจากการผลิต และการซื้อขายผลิตภัณฑ์สินค้าในทางการค้า

4.2.1 ความเสียหายอันเกิดจากการควบคุม โคมลอย

การศึกษาความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในการใช้โคลมลอยนั้น อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 สามารถพิจารณาองค์ประกอบและเกณฑ์ตามกฎหมายนี้เป็นสำคัญ ตามลำดับดังนี้

1) ผลิตภัณฑ์สินค้า โคมลอย เป็น “สินค้า” เพราะเป็นสังหาริมทรัพย์ที่ผลิต หรือนำเข้าเพื่อขาย หรือมีไว้เพื่อขาย จากการที่ผู้วิจัย ได้สอบถามผู้ประกอบการบางรายพบว่า มีการนำเข้าโคมลอยที่ทำจากพลาสติกมาจากประเทศกัมพูชาด้วย แต่ไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนัก

2) ผลิตภัณฑ์สินค้า โคมลอย มีการผลิต มีการขาย และมีผู้ประกอบการในท้องตลาด จากการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในเว็บไซต์ต่างๆ ปรากฏให้เห็นการโฆษณา การนำเสนอขายผลิตภัณฑ์สินค้า โคมลอยทั้งปลีกและส่งให้แก่ผู้บริโภคโดยผู้ประกอบการในหลายลักษณะ ซึ่งได้แก่ ผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผลิต ผู้ซึ่งใช้ชื่อทางการค้า เครื่องหมาย ข้อความหรือแสดงทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้า ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่และบางจังหวัดทางภาคเหนือผลิตภัณฑ์สินค้า โคมลอยนั้น อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551

3) ต้องมีข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีความเสียหายเกิดขึ้น ผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากการใช้ผลิตภัณฑ์สินค้า โคมลอย (ผู้ประกอบการ ได้ขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว) ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย จิตใจ หรือทรัพย์สิน โดยเฉพาะในกรณีที่โคมลอยลอยไปก่อให้เกิดไฟไหม้บ้านเรือนของชาวบ้าน บ้านเรือน ทรัพย์สินของชาวบ้านได้รับความเสียหาย

ตามกฎหมายผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม (มาตรา 5) เพื่อให้ผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบตามมาตรา 5 ผู้เสียหายหรือผู้มีสิทธิฟ้องคดีแทนตามมาตรา 10 ต้องพิสูจน์ว่าผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากสินค้าของผู้ประกอบการและการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา แต่ไม่ต้องพิสูจน์ว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำของผู้ประกอบการผู้ใด (มาตรา 6) ผู้เสียหาย ตามนิยามของกฎหมาย หมายถึง ผู้ได้รับความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแต่ผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าไป แล้วได้รับความเสียหายจากการนำสินค้านั้นๆ ไปใช้ ผู้เสียหายยังรวมไปถึงบุคคลอื่นๆหรือบุคคลภายนอกที่ได้รับ ความเสียหายจากสินค้านั้นๆ

4) ผู้เสียหายต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ตามมาตรา 6 ว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นและความเสียหายเกิดจากสินค้าของผู้ประกอบการชี้ให้เห็นว่าสินค้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายมีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการอย่างไร เช่น เป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือ ผู้ว่าจ้างให้ผลิต รวมทั้งต้องพิสูจน์ว่ามีการใช้งานและการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา ดังนั้นผู้ประกอบการทุกคนต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหาย

ผลจากการที่กฎหมายสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบผู้เสียหายไม่ต้องนำสืบพิสูจน์ว่า

- 1) สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย
- 2) ความเสียหายเกิดจากการกระทำของผู้ประกอบการคนใด
- 3) กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการ

โดยทั่วไปผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย คือผู้บริโภคที่ใช้สินค้า แต่ก็ยังมีผู้เสียหายอีกประเภทหนึ่งคือบุคคลภายนอก ซึ่งไม่ได้เป็นผู้ใช้สินค้านั้นเองแต่ได้รับความเสียหายก็ได้รับความคุ้มครองเพราะเป็นผู้เสียหายตามมาตรา 5 เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะมีข้อกังวลในกรณีที่โคมลอยลอย ปีก่อให้เกิดไฟไหม้จนทรัพย์สินของชาวบ้านซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย ผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นผู้บริโภคเองหรือบุคคลภายนอกมีภาระการพิสูจน์อย่างเดียวกันคือการใช้หรือเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา แต่สำหรับผู้เสียหายที่ไม่ได้เป็นผู้ใช้สินค้านั้นเองอาจไม่ทราบว่าการใช้หรือการเก็บรักษาจะเป็นไปตามปกติหรือไม่และจะพิสูจน์ให้ศาลเห็นเช่นนั้นได้อย่างไร จึงมีผู้ตีความว่าภาระการพิสูจน์ตามมาตรา 6 นี้ไม่นำมาใช้กับผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ใช้สินค้านั้นเอง กล่าวคือในการฟ้องคดีเพื่อให้ผู้ผลิตรับผิดชอบนั้นบุคคลภายนอกไม่ต้องพิสูจน์ว่าการใช้และการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติหรือไม่ ในอีกด้านหนึ่งมีความเห็น

ว่าผู้เสียหายตามมาตรา 6 นี้ไม่ควรแบ่งแยกระหว่างผู้ใช้สินค้าและผู้บริโภคกับบุคคลภายนอก ควรต้องตีความตามตัวอักษรคือไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้โดยตรงหรือเป็นบุคคลภายนอกเมื่อเป็นผู้เสียหายก็ต้องมีภาระการพิสูจน์อย่างเดียวกัน

เบื้องต้นว่าการใช้และการเก็บรักษาสินค้าที่ก่อความเสียหายเป็นไปตามปกติ เพราะแม้ไม่อาจปฏิเสธว่าสภาพการใช้และการเก็บรักษาของสินค้าที่ก่อความเสียหายนั้นเป็นข้อเท็จจริงที่อาจไม่อยู่ในความรู้ของผู้เสียหายที่ไม่ใช่ผู้ใช้สินค้า แต่ผู้ผลิตก็ยังไม่อยู่ในฐานะที่รู้ข้อเท็จจริงนั้นได้ เมื่อพิจารณาจากหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่าข้อเท็จจริงอยู่ในความรู้เห็นของฝ่ายใดฝ่ายนั้นมีภาระการพิสูจน์ ถ้ามองจากด้านของผู้เสียหายที่ไม่ได้เป็นผู้ใช้ก็อาจจะเห็นคล้อยไปทำนองว่าข้อมูลส่วนนี้ไม่ได้อยู่ในความรู้เห็นจึงไม่ควรจะให้ภาระการพิสูจน์ตกอยู่แก่เขา แต่ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้ผลิตกับผู้เสียหายที่ไม่ได้เป็นผู้ใช้สินค้าโดยตรง ผู้เสียหายที่ไม่ได้เป็นผู้ใช้สินค้าโดยตรงอยู่ใกล้ชิดกับเหตุการณ์มากกว่า จะเห็นได้ว่าผู้เสียหายที่เป็นบุคคลภายนอกก็ยังมีโอกาสที่จะนำสืบได้ดีกว่า แต่ถ้าบุคคลภายนอกไม่อยู่ในวิสัยและพฤติการณ์ที่จะพิสูจน์ได้จริงๆ ศาลก็น่าจะรับฟังได้

5) ผู้ประกอบการต้องพิสูจน์ในเชิงปฏิเสธ เจงหักล้างว่าสินค้าของตน ไม่ได้มีความบกพร่องจากเหตุใดเหตุหนึ่งใน 3 เหตุบกพร่อง คือการผลิต การออกแบบ การไม่ได้กำหนดวิธีใช้วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า หรือกำหนดไว้แต่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนตามสมควร มีข้อสังเกตว่าหากเกิดความบกพร่องในการผลิตแต่ไม่เกิดความเสียหาย เช่น รดสีดลอก คัดอุปกรณ์มาไม่ครบ ก็ไม่ใช่สินค้าที่ไม่ปลอดภัย แต่อาจเป็นเรื่องเสื่อมค่า เสื่อมราคา เสื่อมประโยชน์ในการใช้งาน ซึ่งอาจเรียกค่าเสียหายได้ตามสัญญาซื้อขายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เหตุความบกพร่องของในการผลิตอาจเกิดขึ้นได้ในกระบวนการผลิต แม้ว่าจะไม่ได้ยุ่งยากซับซ้อนและอยู่ภายใต้มาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าคอมลอย ผลิตภัณฑ์ชุมชนเลขที่ มผช. 808/2552 ก็ตาม ซึ่งไม่อาจแน่ใจได้ในเรื่องของการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์สินค้าคอมลอยให้เป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะในระดับชุมชน ท้องถิ่น ทั้งนี้การพิสูจน์ความบกพร่องยังต้องคำนึงถึงสภาพของสินค้า ลักษณะการใช้งาน และการเก็บรักษาตามปกติธรรมดาของสินค้าของผู้ที่ใช้สินค้าคอมลอยนั้นๆ อันพึงคาดหมายได้ (ตามมาตรา 6) ซึ่งเป็นความคาดหมายได้ของผู้บริโภคคนธรรมดาสามัญทั่วไป นั่นคือเมื่อคอมลอยมีสภาพปกติ การใช้งานและการเก็บรักษาปกติของผู้ที่ซื้อและใช้คอมลอย ก็ต้องไปพิจารณาหาความบกพร่องในการผลิต เหตุความบกพร่องของในการออกแบบ อาจเกิดขึ้นได้น้อย เพราะผลิตภัณฑ์สินค้าคอมลอยในท้องตลาดส่วนใหญ่มีการออกแบบซึ่งไม่ได้ยุ่งยากซับซ้อน เป็นแบบมาตรฐานทั่วไป

เหตุความบกพร่องของการไม่ได้กำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า ซึ่งโดยหลักของความปลอดภัยของสินค้า จำเป็นต้องระบุสิ่งเหล่านี้ให้เห็นรายละเอียด มีการแจ้งข้อมูลนี้ไปตัวสินค้า หรือติดไปกับสินค้า และคู่มือวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า ซึ่งกำหนดให้ระบุข้อมูลรายละเอียดเหล่านี้ในฉลาก โดยความบกพร่องในส่วนนี้ครอบคลุมทั้งในกรณีไม่มีข้อมูลรายละเอียดกำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าเลย หรือมีแต่ไม่สมบูรณ์ ไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนตามสมควร

ผลิตภัณฑ์สินค้าปลอมอาจเกิดเหตุความบกพร่องในส่วนนี้ จากการที่ไม่ค่อยพบเห็นว่าผลิตภัณฑ์สินค้าปลอมมีฉลากที่ระบุข้อบ่งชี้ ข้อแนะนำ หรือคำเตือนในการใช้ และชื่อสถานที่ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ฯลฯ ซึ่งควรปรากฏให้เห็นที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุปลอมทุกหน่วยภายใต้มาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าปลอม ผลิตภัณฑ์ชุมชนเลขที่ มผช. 808/2552 ซึ่งกำหนดให้ระบุชื่อผู้ทำหรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน นอกจากนี้สินค้าปลอมไม่ได้เป็นสินค้าควบคุมฉลากภายใต้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค

จากเหตุของความบกพร่องของสินค้าข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่าผลิตภัณฑ์สินค้าปลอมอาจเกิดความบกพร่องจากการผลิต หรือการไม่ได้กำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าได้ จึงอาจเข้าข่ายเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยได้

6) ค่าเสียหายผู้เสียหายสามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนได้ในหลายส่วน ซึ่งต่างจากกฎหมายอื่นๆ ทั้งค่าเสียหายทางแห่ง หมายถึง ค่าเสียหายสำหรับความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย จิตใจ หรือทรัพย์สิน ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับจิตใจอันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหายต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และกรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตายไป สามี ภรรยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานของผู้เสียหาย มีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายนี้ได้ ค่าเสียหายยังรวมถึงค่าเสียหายเชิงลงโทษ สำหรับกรณีที่ผู้ประกอบการได้ผลิต นำเข้า หรือขายสินค้าโดยรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเมื่อรู้ว่าสินค้าไม่ปลอดภัยภายหลังการผลิต นำเข้า หรือขายสินค้านั้นแล้ว ไม่ดำเนินการใดๆ ตามสมควรเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหาย ศาลอาจสั่งลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาลกำหนดได้ ตามที่ศาลเห็นสมควร แต่จะได้น้อยกว่าเพียงร้อยละหนึ่งร้อยกับศาลจะเป็นผู้กำหนด แต่ไม่เกิน 2 เท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริง ทั้งนี้ยังไม่ตัดสิทธิของผู้บริโภคที่จะเรียกร้องค่าเสียหายตามกฎหมายอื่น นอกจากค่าเสียหายที่ผู้บริโภคจะได้รับแล้ว ในกรณีที่ความจริงปรากฏต่อศาลเป็นที่ยุติว่า สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ผลิตเรียกคืนสินค้า ห้ามผลิต ห้ามจำหน่าย หรือสั่งทำลายสินค้านั้นได้ โดยหากผู้ผลิตฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล มีบทลงโทษปรับและจำคุก

4.2.2 มาตรการป้องกันความเสียหายที่เกิดจากโคมลอย

หลักการสำคัญประการหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย คือการป้องกันความเสียหาย และการเยียวยาผู้เสียหายเพื่อให้ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ให้ได้รับการเยียวยาโดยที่ผู้เสียหายไม่ได้ถูกจำกัดหรือไม่ต้องเป็นผู้บริโภคสินค้านั้น โดยตรง หรือ ไม่ต้องเป็นผู้ที่ซื้อสินค้าก็ได้ กรณีความรับผิดของผู้ประกอบการตามกฎหมายผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้น ได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตาม (ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551) ซึ่งยึดถือความหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) กล่าวคือ ต้องรับผิดโดยไม่ต้องพิจารณาว่าผู้ประกอบการนั้นจงใจหรือประมาทเลินเล่อในการก่อความเสียหายนั้นหรือไม่ และจะหลุดพ้นจากความรับผิดเมื่อมีข้อแก้ตัว หรือเหตุยกเว้นความรับผิดตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น โดยมีหลักในการพิจารณา คือความรับผิดของผู้ประกอบการ ไม่ใช่ความรับผิดของผู้บริโภค อย่างไรก็ตามเมื่อผู้บริโภคที่ซื้อผลิตภัณฑ์สินค้าโคมลอยแล้วนำไปใช้จนก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอก อาจตกเป็นผู้ร่วมรับผิด หรือผู้ที่รับผิด หากมีการนำสืบพิสูจน์ได้มีส่วนผิดบางประการจนก่อให้เกิดความเสียหาย เช่น มีการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้าไม่ถูกต้องตามวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือนหรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่ผู้ประกอบการได้กำหนดไว้อย่างถูกต้องและชัดเจนตามสมควรแล้ว โดยการป้องกันความเสียหายนั้นมีข้อที่ควรพิจารณา ดังนี้

4.2.2.1 กรณีที่สินค้านั้นมิได้เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผู้ประกอบการต้องพิสูจน์หักล้างไปที่ตัวสินค้านั้นๆ ว่า อันที่จริงแล้วเป็นสินค้าที่ปลอดภัย หลังจากที่ผู้เสียหายพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นและความเสียหายเกิดจากสินค้าของผู้ประกอบการ มีการใช้งานและการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา ผู้ประกอบการทุกคนต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหาย โดยที่ผู้เสียหายไม่ต้องพิสูจน์ว่าเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย จึงเป็นการที่กฎหมายสันนิษฐานไว้ก่อนแล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย จากที่ได้พิจารณาวิเคราะห์ว่าผลิตภัณฑ์สินค้าโคมลอยอาจเข้าข่ายเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย เช่นเดียวกัน ผู้ประกอบการจึงมีหน้าที่พิสูจน์หักล้างว่าสินค้านั้น ไม่ได้เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย กล่าวคือ ไม่ได้มีความบกพร่องในการผลิต การออกแบบ การกำหนดวิธีใช้หรือคำเตือน จึงจะพ้นความรับผิด ซึ่งจะผ่านการพิสูจน์ 2 ขั้นตอนคือ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง หากชี้ว่าไม่ปลอดภัยก็จะเข้าสู่กระบวนการของศาล ผู้ประกอบการ

ก็จะพิสูจน์ตามเจตนารมณ์ของการเกิดขึ้นของกฎหมายนี้ ซึ่งในที่สุดศาลจะเป็นผู้ตัดสินว่าสินค้านั้น มีความปลอดภัยหรือไม่

ลักษณะของสินค้าบางประเภทที่เป็นอันตรายในตัวเอง แต่ก็ไม่ได้เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย อาทิเช่น แก๊สหุงต้ม เพราะทุกคนทราบดีว่าแก๊สหุงต้มบรรจุถังถูกนำมาใช้ทำอาหารทั้งในครัวเรือนและร้านอาหารมากกว่าเชื้อเพลิงชนิดอื่น เนื่องจากใช้งานง่าย สะดวกสบาย แต่ขณะเดียวกันแก๊สหุงต้มมีคุณสมบัติไวไฟและเป็นเชื้อเพลิงที่สามารถติดไฟอย่างรวดเร็ว จึงมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดการระเบิดหรือเพลิงไหม้ได้ หากถังแก๊สหุงต้มมีเครื่องหมายผู้ผลิต เครื่องหมายรับรองมาตรฐานนอก อยู่ในสภาพสมบูรณ์ ไม่บุบ ไม่บวม ไม่เป็นสนิม ปิดผนึกควาล์วแน่นหนา และผ่านการทดสอบ หากผู้ใช้ไม่ระมัดระวังในการใช้งานหรือการเก็บรักษาย่อมไม่ได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย อย่างไรก็ตามผลลัพธ์อาจเปลี่ยนไปหากปรากฏว่าผู้ผลิตแก๊สหุงต้มบรรจุถังรายหนึ่งบกพร่องในการผลิต หรือออกแบบ หรือ ไม่เดือน ก่อให้เกิดการรั่วของแก๊สได้ง่าย เกินกว่าปกติธรรมดาที่ผู้ใช้แก๊สหุงต้มทั่วไปคาดหมายได้ และเป็นอันตรายต่อผู้ใช้แก๊สหุงต้มทรัพย์สินของผู้ใช้ถึงขนาดเกิดเพลิงไหม้ แม้จะระมัดระวังอย่างดีแล้ว เข้าข่ายเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย สินค้าอื่นๆในท้องตลาดอีกหลายประเภทในลักษณะเช่นเดียวกัน ที่เห็นได้ว่าเป็นสินค้าน่ามีสภาพเป็นอันตรายในตัวเอง เช่น ลูกโป่งอัดแก๊ส ไฮเดรเจน เครื่องช็อคไฟฟ้า ดอกไม้ไฟ ฯลฯ แม้ผู้ผลิตจะเตือนไว้ว่าเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ย่อมไม่ทำให้พ้นจากความรับผิดชอบได้ เพราะสินค้าเหล่านี้มีประโยชน์จากลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายจากการใช้หรือการเก็บรักษาได้อยู่ในตัว การพิจารณารับผิดชอบต่อข้อพิจารณาถึงการใช้และการเก็บรักษาของผู้ใช้ ประกอบกับการเตือนของผู้ผลิตด้วยว่ามีเพียงพอและครบถ้วนหรือไม่

4.2.2.2 กรณีผู้เสียหายได้รู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย หมายความว่า ผู้บริโภครู้แล้วว่าสินค้าไม่ปลอดภัยแต่ยังใช้ต่อไป ข้อนี้เป็นข้อต่อสู้ของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า เช่น กรณีหากเราขับรถยนต์ไปแล้วเกิดระบบเบรกมีปัญหา และได้จอดเพื่อแจ้งเหตุดังกล่าวกับผู้ผลิตแล้ว แต่กลับห้วงรถฝืนขับรถกลับบ้านแล้วกลับเกิดอุบัติเหตุ เช่นนี้ถือว่า ผู้เสียหายรู้แล้วและยินดีเสี่ยงภัยเอง ผู้ผลิตไม่ต้องรับผิดชอบ ส่วนในกรณีของการใช้สินค้า โคมลอยนั้น จากที่ได้พิจารณาวิเคราะห์ว่าผลิตภัณฑ์สินค้า โคมลอยนั้นอาจเข้าข่ายเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งผู้เสียหายที่เป็นผู้บริโภคอาจอยู่ในวิสัยที่รู้หรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับกรณีพิสูจน์ของผู้ประกอบการ แต่สำหรับผู้เสียหายที่เป็นบุคคลภายนอกน่าจะ ไม่อยู่ในวิสัยที่รู้หรือหยั่งรู้ได้ว่าสินค้าโคมลอยนั้นอาจเข้าข่ายหรือเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

4.2.2.3 กรณีความเสียหายเกิดขึ้นจากการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้าไม่ถูกต้องตามวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่ผู้ประกอบการได้กำหนดไว้อย่างถูกต้องและ

ชัดเจนตามสมควรแล้ว หมายความว่า การที่ผู้ประกอบการ ได้จัดให้มีการใช้หรือการเก็บรักษาสินค้า ไม่ถูกต้องตามวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือนหรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่ผู้ประกอบการได้กำหนดไว้ อย่างถูกต้องและชัดเจนตามสมควรแล้ว ก็ถือได้ว่าผู้ประกอบการได้ใช้ความระมัดระวังเพียงพอแล้วในการทำหน้าที่ป้องกันความเสียหาย การไม่ทำตามคำแนะนำของผู้ประกอบการจึงเป็นความผิดของผู้เสียหายเองหากว่าผู้บริโภคไม่ปฏิบัติตามคู่มือ หรือใช้ไปในทางผิดปกตินอกเหนือจากที่มีการระบุไว้หรือฝ่าฝืนคำเตือน ผู้ผลิต ผู้ประกอบการสามารถยกขึ้นเป็นข้ออ้าง ข้อต่อสู้สำหรับการไม่ต้องรับผิดชอบได้

ข้อยกเว้นอีก 2 กรณีตามมาตรา 8 ได้แก่ กรณี “ผู้ผลิตตามคำสั่งของผู้ว่าจ้างให้ผลิต” และ กรณี “ผู้ผลิตส่วนประกอบของสินค้า” ซึ่งหากผู้ประกอบการพิสูจน์ได้ก็ไม่ต้องรับผิดชอบไม่อยู่ในการพิจารณาเนื่องจากผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอยมีส่วนประกอบไม่มาก และผู้ผลิตรายเดียวมักทำเป็นสินค้าสำเร็จ โดยไม่ได้ว่าจ้างผลิตต่อ

จากการที่ผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอยอยู่ภายใต้บังคับของแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 การพิจารณาความรับผิดของผู้ประกอบการต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีความเสียหายเกิดขึ้น ผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากการใช้ผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอย (ผู้ประกอบการได้ขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว) ไม่ว่าจะ เป็นความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย จิตใจ หรือทรัพย์สิน รวมถึงกรณีที่โคลมลอยไปก่อให้เกิดไฟไหม้บ้านเรือนของชาวบ้าน บ้านเรือน ทรัพย์สินของชาวบ้าน ได้รับความเสียหาย ทั้งนี้ผู้เสียหายยังรวมถึงบุคคลอื่นๆ หรือบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายจากสินค้านั้นๆ ผู้เสียหายต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริง ได้ตามมาตรา 6 ว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นและความเสียหายเกิดจากสินค้าของผู้ประกอบการ ซึ่งให้เห็นว่าสินค้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายมีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการอย่างไร เช่น เป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือ ผู้ว่าจ้างให้ผลิต รวมทั้งต้องพิสูจน์ว่ามีการใช้งานและการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา ดังนั้นผู้ประกอบการทุกคนต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหาย ซึ่งรวมถึงบุคคลภายนอกได้รับความเสียหาย ผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องเป็นผู้บริโภคเองหรือบุคคลภายนอกมีการพิสูจน์อย่างเดียวกันคือการใช้หรือเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา ทั้งนี้การนำสืบพิสูจน์ข้างต้นใช้ได้แต่เฉพาะผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอยที่มีฉลากที่ระบุข้อบ่งชี้ ข้อแนะนำ หรือคำเตือนในการใช้ และชื่อสถานที่ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย เป็นต้น ซึ่งทำให้ผู้เสียหายสามารถระบุตัวตนของผู้ประกอบการได้ ในทางตรงกันข้าม หากผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอยที่ไม่ปรากฏฉลาก ทำให้ไม่สามารถระบุตัวตนของผู้ประกอบการได้ ซึ่งจะส่งผลถึงการพิสูจน์ข้อเท็จจริงและหาตัวผู้ประกอบการให้มารับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น ในกรณีผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอยที่มีฉลากที่ระบุข้อบ่งชี้ ข้อแนะนำ หรือคำเตือนในการใช้ และชื่อสถานที่ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย กฎหมายสันนิษฐาน

ไว้ก่อนว่าผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบ ผู้เสียหายไม่ต้องนำสืบพิสูจน์ว่า สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ความเสียหายเกิดจากการกระทำของผู้ประกอบการคนใด การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการ

พระราชบัญญัติความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ยึดถือตามหลักความรับผิด โดยเคร่งครัด (Strict Liability) กล่าวคือ ผู้ประกอบการทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และสินค้านั้นได้มีการขายให้แก่ผู้บริโภคแล้ว ความรับผิดนี้ไม่ต้องพิจารณาว่าผู้ประกอบการนั้นจงใจหรือประมาทเลินเล่อในการก่อความเสียหายนั้นหรือไม่ และจะหลุดพ้นจากความรับผิดเมื่อมีข้อแก้ตัว หรือเหตุยกเว้นความรับผิดตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ทำให้ผู้ประกอบการมีภาระการพิสูจน์มากกว่าผู้บริโภคและผู้เสียหาย มีหลักในการพิจารณา คือความรับผิดของผู้ประกอบการ ไม่ใช่ความรับผิดของผู้บริโภค อย่างไรก็ตามเมื่อผู้บริโภคที่ซื้อผลิตภัณฑ์สินค้าปลอมแล้วนำไปใช้งานก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลภายนอกอาจตกเป็นผู้ร่วมรับผิด หรือผู้ที่รับผิด หากมีการนำสืบพิสูจน์ได้มีส่วนผิดบางประการจนก่อให้เกิดความเสียหาย

ผู้ประกอบการต้องพิสูจน์ในเชิงปฏิเสธ เชิงหักล้างว่าสินค้าของตนไม่ได้มีความบกพร่องจากเหตุใดเหตุหนึ่งใน 3 เหตุบกพร่อง คือ การผลิต การออกแบบ การไม่ได้กำหนดวิธีใช้วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า หรือกำหนดไว้แต่ไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนตามสมควร ซึ่งเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์สินค้าปลอมอาจเกิดเหตุความบกพร่องในส่วนสุดท้ายนี้ จากการที่ไม่ค่อยพบเห็นว่าผลิตภัณฑ์สินค้าปลอมจะมีฉลากที่ระบุข้อบ่งชี้ ข้อแนะนำ หรือคำเตือนในการใช้ และชื่อสถานที่ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย เป็นต้น ซึ่งควรปรากฏให้เห็นที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุปลอมทุกหน่วยภายใต้มาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าปลอม ผลิตภัณฑ์ชุมชนเลขที่ มผช. 808/2552 จากการวิเคราะห์ทำให้เห็นได้ว่า เมื่อพบว่าผู้ประกอบการมีความบกพร่อง ผลจากความบกพร่องนี้อาจชี้ให้เห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์สินค้าปลอมเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผลก็คือผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบ ตามข้อสันนิษฐานของกฎหมาย (โดยผู้เสียหายต้องพิสูจน์ได้ว่าการใช้งานและการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา) ซึ่งจะเกิดเช่นนี้ได้กับผู้เสียหายต้องสามารถระบุตัวคนผู้ประกอบการได้ ซึ่งส่วนใหญ่ต้องขึ้นอยู่กับกรณีฉลาก นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังสามารถพิสูจน์เหตุยกเว้นความรับผิดในข้อใดข้อหนึ่งใน 3 ข้อตามที่กฎหมายบัญญัติมาตรา 7 ด้วย ในภาพรวมจากเกณฑ์และมาตรการทางกฎหมายนี้ คือ เมื่อปรากฏว่าผลิตภัณฑ์สินค้าปลอมไม่ได้เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผู้ประกอบการจะหลุดพ้นจากความรับผิด แต่หากพิจารณาแล้วปรากฏว่าผลิตภัณฑ์สินค้าปลอมเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยแล้วผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้บริโภคที่ได้รับ ความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

4.3 ทางออกที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบและความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในการใช้โคลมลอย

4.3.1 มาตรการกำหนดความรับผิดชอบที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในการใช้โคลมลอย

ผลิตภัณฑ์โคลมลอยเป็นสินค้าที่ประชาชนทั่วไปสามารถหาซื้อได้ง่าย ซึ่งการที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 มิได้กำหนดให้ผลิตภัณฑ์โคลมลอยเป็นสินค้าที่มีฉลากเช่นเดียวกันกับการกำหนดให้ดอกไม้เพลิงเป็นสินค้าควบคุมฉลาก แต่โคลมลอยกลับเป็นสินค้าที่ไม่มีการควบคุมฉลากก็อาจเป็นเพราะว่าสินค้าโคลมลอยเป็นเพียงผลิตภัณฑ์ชุมชน เมื่อโคลมลอยเป็นสินค้าที่ไม่มีการควบคุมฉลากแล้วนั้นพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 ก็ไม่มีบทกำหนดโทษเมื่อผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากโคลมลอยจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคลอื่น ผู้วิจัยเห็นควรที่จะอาศัยอำนาจตามมาตรา 30 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2556 โดยให้คณะกรรมการว่าด้วยฉลากเพิ่มเติมประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เรื่องให้สินค้าโคลมลอยเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก โดยกำหนดให้โคลมลอยกลายเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลากเพื่อให้มีบทลงโทษโดยเฉพาะ เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ กฎหมายในประเทศอังกฤษนั้น ได้กำหนดในเรื่องการออกแบบ ขนาด รูปร่าง การตรวจสอบการผลิตและความปลอดภัย เช่น ต้องมีขนาดและรูปร่างตามที่กำหนด มีรายการเกณฑ์ตรวจสอบคุณภาพที่มองเห็นด้วยตาเปล่า การทำงานตามลักษณะการใช้งาน เช่น การคิดไฟ การลุกไหม้ ลักษณะแสงไฟ การดับไฟ การลอยตัว การลอยขึ้นสู่อากาศ ประเมินผลเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคไว้โดยเฉพาะ ซึ่งถือเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคในด้านความปลอดภัยอย่างชัดเจน

4.3.2 มาตรการกำหนดความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในการใช้โคลมลอย

ผู้วิจัยเห็นควรกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการจากความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในการใช้โคลมลอย ไว้ในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ถือว่าผลิตภัณฑ์โคลมลอยถือว่าเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และต้องรับผิดชอบหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) ในมาตรา 5 สืบเนื่องมาจากการที่ผลิตภัณฑ์โคลมลอยไม่มีฉลากที่ระบุข้อบ่งชี้ ข้อแนะนำ หรือคำเตือนในการใช้ และชื่อสถานที่ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ซึ่งควรปรากฏให้เห็นที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุโคลมลอยทุกหน่วยภายใต้มาตรฐานผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอย ผลิตภัณฑ์ชุมชนเลขที่ มผช. 808/2552 เมื่อพบว่าผู้ประกอบการมีความบกพร่อง ผลจากความบกพร่องนี้อาจชี้ให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์สินค้าโคลมลอยเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ผลก็คือผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.

2551 โดยผู้เสียหายต้องพิสูจน์ได้ว่าการใช้งานและการเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา คังนั้นจึงเกิดเป็นปัญหาว่า เมื่อผู้เสียหายได้รับความเสียหายจากการใช้คอมลอยผู้เสียหายต้องสามารถระบุตัวตนผู้ประกอบการได้ แต่ความจริงแล้วสินค้าคอมลอยเป็นสินค้าที่ไม่มีฉลาก ฉะนั้นผู้เสียหายจะเอาผิดกับผู้ประกอบการรายใดได้ เพราะไม่มีบทกำหนดโทษหรือความรับผิดชอบ เมื่อไม่มีฉลากสินค้า ผู้วิจัยเห็นว่าอันดับแรกควรกำหนดให้สินค้าคอมลอยเป็นสินค้ามีฉลากควบคุม เช่นเดียวกับดอกไม้เพลิงก่อน จึงจะเป็นการง่ายที่จะสามารถพิสูจน์ว่าผู้ประกอบการรายใดต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551